

ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER VE ÖZELLİKLERİ

Sınıflandırma

1. Zihinsel Öğrenme Yetersizliği Olan Bireyler
2. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler
3. Görme Yetersizliği Olan Bireyler
4. Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler
5. Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Bireyler
6. Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler
7. Duygusal, Davranışsal ve Sosyal Uyum Güçlüğü Olan Bireyler
8. Otistik Özellikler Gösteren Bireyler
9. Üstün Zeka ve Üstün Yeteneği Olan Bireyler
10. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Gösteren Bireyler

Zihinsel Öğrenme Yetersizliği

18 yaşından önce ortaya çıkan zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde anlamlı sınırlılıklar görülen yetersizlik durumudur.

Zihinsel Engellilik Nedenleri:

- * Kalıtım, çevre,
- * • Bulaşıcı hastalıklar ve zehirlenmeler ,
- * • Yaralanma ve fiziksel etkiler,
- * • Metabolizma ve beslenme bozuklukları,
- * • Kaba beyin hastalıkları,
- * • Doğum öncesinde bilinmeyen nedenler,

- * • Kromozom anormallikleri,
- * • Gebelik bozuklukları,
- * • Ruhsal bozukluklar
- * • Çevresel etkiler olarak sıralanabilir.

Zihinsel Engelli Bireylerin Özellikleri

- * Sağlık problemleri vardır
- * Bedensel gelişim yavaştır
- * Genelleme yapmada, öğrendiklerini transfer etmede zorluk çeker.
- * Bellek zayıftır.
- * Kendilerine güvenleri azdır
- * Sosyal ilişkilerde bencildirler.

Öğretmenlere Öneriler

- * Başarılı yaşantılar sağlanmalıdır.
- * Geribildirim verilmelidir.
- * Doğru yanıtlar pekiştirilmelidir.
- * Yeterlilik düzeyi değerlendirilmelidir.
- * Davranış ve konu analizi yapılmalıdır.
- * Bilgileri transfer etmesine yardımcı olma.
- * Tekrar yapılmalı
- * Öğrenmeye güdülenmeli
- * Kavramlar tek tek öğreilmeli

İşitme Yetersizliği Olan Bireyler

İşitme duyarlılığının kısmen veya tamamen yetersizliğinden dolayı konuşmayı edinmede, dili kullanmada ve iletişimde güçlük nedeniyle bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

Özellikleri

- * Hiçbir engeli bulunmayan akranları ile aynı motor gelişim özelliklerini gösterir.
- * Dil becerilerindeki, kavram gelişimindeki yetersizlik ve işitsel girdinin az olması nedeniyle bilişsel gelişim olumsuz etkilenir.
- * İletişim kuramadıkları için sosyal uyumları düşüktür.
- * Dil gelişimi zayıftır.

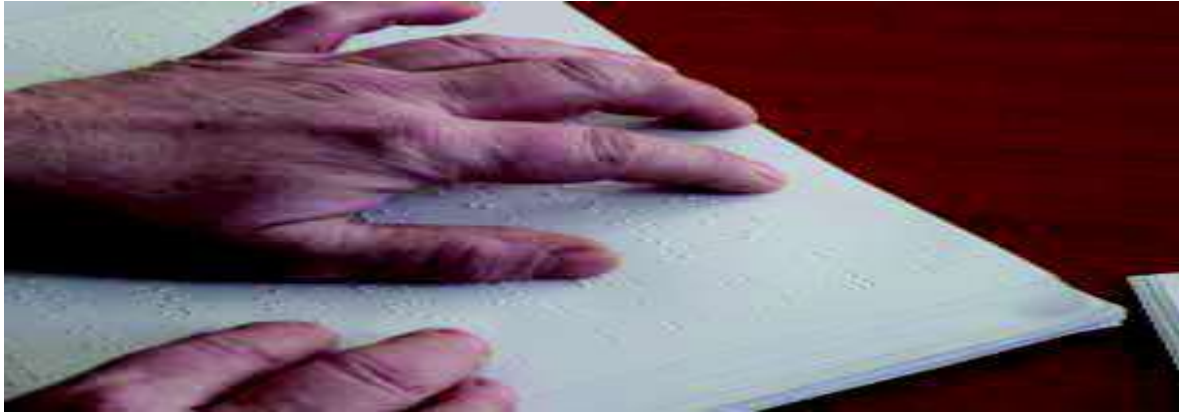
Öğretmenlere Öneriler

- * Öğretmene en yakın yere oturmalıdır.
- * Konuşurken Abartılı dudak hareketlerinden kaçınılmalıdır
- * Uzun cümlelerden kaçınılmalıdır.
- * Kendini anlatma zorluğu olduğundan ona daha fazla zaman tanıyın.
- * Yaşıtlarıyla sosyal iletişimi destekleyin.

Görme Yetersizliği Olan Bireyler

- * Görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybından dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey olarak tanımlanır.

Özellikleri

- * Körlük düşük zekanın belirleyicisi değildir.
- * Kavramsal gelişimleri geridir.
- * Dil gelişimleri normaldir.
- * Alan kavramının öğrenilmesinde sıkıntı vardır.
- * Yer ve yön işitsel olarak algılanır. Yankılanmalardan yararlanır. Bu yolla engel duyusu gelişir.

Öğretmene Öneriler

- * Sınıftaki diğer öğrenciler bilgilendirilmelidir
- * Sınıf içinde çevre düzenlemesi yapılmalıdır.
- * Eşyaların yer değişikliğinden çocuk haberdar edilmelidir.
- * Ön sıraya oturtulmalı
- * Dokunarak eşyaları tanımasına fırsat verilmeli
- * Şu, bu gibi işaret sıfatları yerine nesnelere adları söylenmelidir.
- * Sorumluluk verilmeli ve yaptığı beceriler sonrasında ödüllendirilmeli.
- * Diğer çocuklarla sosyal ilişkileri teşvik edin.

Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler

- * İskelet, kas ve eklemlerdeki hastalık, bozukluk ve yetersizlikten dolayı, bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesidir.

Özellikleri

- * Bağımsız hareket edebilme becerileri ve motor koordinasyonları sınırlıdır.
- * Hareketten çekinir, pasif kalmayı tercih ederler.
- * Uyum, konuşma ve öğrenme güçlükleri de görülebilir.
- * Benlik algıları düşüktür.

Öğretmene Öneriler

- * Okul ve sınıf içi fiziki düzenlemeler yapılmalıdır.
- * Diğer çocuklara engelli öğrenciyi kabul etmelerine yönelik çalışma yapılmalıdır
- * Öğrencinin kendini ve engelini kabul etmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Dil ve Konuşma Yetersizliği Olan Bireyler

- * Sözel iletişimde farklı seviye ve biçimlerde ortaya çıkan aksaklıklar ve düzensizlikler nedeniyle dili kullanma, konuşmayı edinme ve iletişimdeki güçlüklerin bireyin eğitim performansı ve sosyal uyumunu olumsuz yönde etkilemesi durumudur.

Engel Türleri

- * Gecikmiş konuşma
- * Ses bozukluğu
- * Artikülasyon (ses)bozukluğu
- * Kekemelik
- * İşitme Engeline Bağlı Konuşma Bozukluğu
- * Yabancı dil ve bölgesel konuşma ayrılıklarına bağlı konuşma bozuklukları

Nedenler

- * **Zeka:** zihin kabiliyeti ve dil kabiliyeti arasında olumlu bir ilişki vardır
- * **Sağlık:** Ağır ve uzun süren hastalıklar dil gelişimini yavaşlatır.
- * **İşitme:** İşitme-konuşma arasında çok sıkı bir ilişki vardır. Doğuştan işitme engellilerin, özel eğitime tabi tutulmazlarsa konuşmayı öğrenemedikleri bilinen bir gerçektir.
- * **Sinir-kas sağlığı:** Sinir ve konuşma engelli olduğu zaman çocuklarda konuşma geriliği de görülmektedir
- * **Konuşma organları:** diş, dil, damak gelişimi
- * **Olgunlaşma:** Çene ve dil kasları gelişmeden konuşma olmaz

- * **Cinsiyet:**Kızlarda kekemelik oranı daha azdır. Kızlarda konuşma gelişimi daha erken başlar, daha iyi gelişir ve daha az konuşma engeli görülür.
- * **Duygusal Durum:**Korkunç kazalar, duygusal şok geçirenlerde konuşmanın kaybedildiği görülür. İlk çocukluk devresinde çocuğun karşılaştığı duygusal güçlükler onun konuşma gelişimini etkiler, geciktirebilir.
- * **Güdülenme ve teşvik:**Çevresinden gelen teşvik sonucu çocuk konuşmaya yönelecektir. Konuşması için uyaranların zengin olması gerekir.

Öğretmene Öneriler

- * Sınıfta konuşmanızla iyi bir model olun.
- * Konuşması için çocuğu teşvik edin.
- * Düzgün konuştuđunda takdir edin.
- * Nasıl konuştuğuna değil, ne anlatmak istediğine dikkat edilmeli.
- * Yapabileceđi sorumluluklar verilmeli.
- * Derslerde söz hakkı öncelikli olarak verilmeli
- * Sınıfla öğrencinin durumu görüşülmeli, bireysel farklılıkların kabulü sağlanmalı

DİSLEKSİ, DİSGRAFİ, DİSKALKÜLİ

ÖZEL ÖĞRENME BOSUNLUŞU

Hepimizin okul yaşantımız süresince derslerde zorlandığımız ya da arada sırada kendimizi öğrenme konusunda sorunlu hissettiğimiz zamanlar olmuştur. Ancak, biraz çaba, çalışma ve sabırla bunların üstesinden gelmeyi başarabilmişizdir. Oysa, ne kadar çalışırsa çalışsın, ne kadar çabalarsa çabalasın bir türlü okurken, yazarken ya da matematik işlemlerini yaparken diğerleri kadar başarılı olamayan çocuklar var. Bunlar, genellikle diğer derslerde başarılı olurken, bütün ayların adını bildikleri halde sıralarken zorlanan, yazı yazarken ayna görüntüsünü kâğıda geçiren, okurken bazı sözcükleri anlamlarını bildikleri halde birbirinin yerine kullanan ya da gördükleri çok basit bir şekli kâğıda geçiremeyen zeki çocuklar. Bu çocukların sorunlarının ortak bir adı var:

Özellikleri

- * Belirli bir sıra içinde yapılması gereken işlerin sırasını karıştırabilir.
- * Harf-ses uyumu gelişmemiştir, bazı harflerin seslerini öğrenemez.
- * Okuduğunu anlamakta zorlanır, başkasının okuduğunu daha iyi anlar.
- * Yazarken, bazı harf ve sayıları ters yazar (b-d,m-n, ı-i, 2-5, ve-ev gibi)
- * Yazarken kelimeler arasında hiç boşluk bırakmaz ya da iki-üç parçaya böler (yapa bilmekte, ka lem gibi).

Özellikleri

- * Aritmetik sembollerini öğrenmekte zorlanır (+,x)
- * Sayı kavramını anlamakta zorlanır (1 mi büyük 5 mi?)
- * Öğrendiklerini organize edemez.
- * Sağ-sol karıştırır
- * İşaret sözcüklerini karıştırır (burada, şurada gibi)
- * Zamana ilişkin kavramları karıştırır (dün-bugün-önce-sonra)
- * Duygu ve düşüncelerini sözel olarak ifade etmekte zorlanır

Öğretmenlere Öneriler

- * Bir şeyin anlatılmasından çok yapılarak görülmesi halinde daha başarılı olurlar.
- * Öğrenilecek malzemenin basitten karmaşığa doğru sıralanması önemlidir.
- * Başarılarını ödüllendirin.
- * Ortamda dikkati dağıtacak unsurların azaltılması
- * Çocuğun kendine güvenmesini sağlayın, cesaretlendirin
- * Başarabilecekleri sorumluluklar verin

OTİZM

Erken çocukluk döneminde görülmeye başlayan, sosyal etkileşim ve iletişim bozukluğu ile ilgi ve etkinliklerin belirgin sınırlılığı gibi özelliklerle kendini gösteren yaygın gelişimsel bozukluk durumu

Özellikleri

- * Çevresindeki bireylerin farkında olmama
- * Taklit davranışının yetersizliği ya da hiç olmaması
- * Sosyal oyun davranışının yetersizliği ya da hiç olmaması
- * Karşılıklı iletişimin olmaması
- * Stereotip hareketler sergileme
- * Nesnelerin ayrıntılarıyla ilgilenme
- * Çevredeki değişikliklere aşırı tepki gösterme
- * İlginin son derece sınırlı olması

Özellikleri

- * Bazı seslere hiç tepki vermemeleri işitme problemi olduğunu düşündürür.
- * Hareket eden, dönen ya da parlak nesnelere çok uzun zaman bakabilirler
- * Fiziksel temas kurmaktan hoşlanmazlar
- * Motor beceriler geç gelişir.
- * Temel duyguları (mutluluk,üzüntü vb.) ifade etmede güçlük
- * Dil gelişimlerinde hiç konuşmama,1-2 kelime söyleme, ekolali konuşma, zamirleri karıştırma, konuşulanları anlamada güçlük çekme görülebilir.

Üstün Yetenekli Çocuklar

Zeka, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya akademik alanlarda akranlarına göre üst seviyede performans gösterme durumudur.

Üstün zeka:110-130 IQ

Dahi:130 IQ ve yukarısı

Özel Yetenekli: zeka bölümü 120 ve yukarısı olup özel bir alanda belirgin ölçüde üstün olanlar

Özellikleri

- * Gelişimin tüm alanlarında yaşıtlarından ilerdedir
- * Sürekli soru sorar, meraklıdır (şeffaf bantın bir tarafını yapışkan diğer tarafını düz yapan nedir?nasıl bir makineyle bandın yapışkan yeri makineye bulaşmadan çıkmaktadır?)
- * Zihinsel ve fiziksel olarak enerjiktirler
- * Ayrıntılara olağanüstü dikkat ederler
- * Zengin kelime hazineleri ve akıcı bir konuşma vardır

- * abuk ğrenme, kavrama ve akılda tutma özellikleri vardır.
- * Sorumluluk duyguları kuvvetlidir.
- * İlgi alanları geniştir
- * Karmaşık problemler çözmekten hoşlanırlar.
- * Soyut düřünme, karmařık ilişkileri anlama:

Öğretmenlere Öneriler

- * Ödevlerde tekrara ve alıştırmalara fazla yer verilmemeli
- * Daha çok problem çözme tekniği gerektiren ödevler verilmeli
- * Bazı araçların yapımı, şemaların çizimi, çalışma kurallarının açıklanmasına yönelik ödevler verilmeli
- * Liderlik gerektiren sorumluluklar verilmeli
- * Çocukta üstünlük duygusu yaratmak, aşağılık duygusu yaratmak kadar zararlıdır.

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu

- * 7 yaşından önce başlayan, en az iki ortamda (ev, okul) 6 ay süreyle yaşına ve gelişim seviyesine uygun olmayan dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik, hiperaktivite ve dürtüsellik belirtileriyle görülen bozukluk.

Dikkatsizlik

- * Dikkatini ayrıntılara veremez, hatalar yapar
- * Yönergeleri izleyemez, işleri sonlandıramaz
- * Günlük etkinliklerde unutkandır
- * Çoğu zaman eşyalarını kaybeder
- * Kendisiyle konuşulduğunda dinlemiyormuş gibi görünür.
- * Üzerine aldığı görevlerde, oyun oynarken dikkati dağılır.

Hiperaktivite

- * Elleri ayakları kıpır kıpırdır
- * Uzun süreli oturamaz
- * Uygunsuz durumlarda koşturur
- * Oyunlara katılamaz
- * Çoğu zaman hareket halindedir

Özellikleri

- * Zekaları normal ya da normalin üstünde olmasına rağmen dikkatleri çok kısa olduğu için genellikle öğrenme problemleri yaşamaktadırlar.
- * Sosyal kuralları öğrenmekte, arkadaş bulmakta güçlük çekmektedirler.
- * İnce motor becerileri zayıftır.
- * Belleğin işleyişinde sorun vardır.

Öğretmenlere Öneriler

- * Size yardımcı olabilecek kaynakları harekete geçirin.
Aile,uzmanlar
- * Öğrenciyi size en yakın noktaya oturtun.
- * Kurallar koyun
- * İşleri küçük ve bitirilmesi kolay parçalara bölün.
- * Başarılarını övün.
- * Sorumluluk verin
- * Sık sık tekrar yapın